

College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Aan

De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999) 4619081

Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon

Klaas Jan Dik

Datum

30 oktober 2015

Ons kenmerk

Cft 201500231

Pagina

1/5

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlagen

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Onderwerp

Advies op de ontwerpbegroting 2016 van het openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Op 20 oktober jl. heeft het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) van u de ontwerpbegroting 2016 ontvangen. Hierbij ontvangt u het advies van het Cft op deze ontwerpbegroting conform artikel 17 Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES). Bij doorzending van deze ontwerpbegroting aan de eilandsraad zult u aan moeten geven op welke wijze rekening is gehouden met dit advies waarna de eilandsraad over de begroting zal beraadslagen. Het bestuurscollege dient de begroting 2016 binnen twee weken na vaststelling daarvan door de eilandsraad, maar in ieder geval voor 15 november a.s., door tussenkomst van het Cft aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan te bieden.

Toets Cft

Het Cft toetst de ontwerpbegroting aan de hand van de criteria genoemd in artikel 19 lid 2 Wet FinBES. Zo dient de begroting in evenwicht te zijn, hoort deze toelaatbaar te zijn vanuit een oogpunt van rechtmatig, doelmatig en controleerbaar financieel beheer en dienen de in de begroting opgenomen financiële verplichtingen en lasten geen onaanvaardbare risico's met zich mee te brengen voor toekomstige begrotingsjaren. Daarnaast behoren de in de begroting opgenomen baten en lasten in overeenstemming te zijn met de best mogelijke inschatting van reeds aangegane verplichtingen en van te verwachten externe ontwikkelingen.

Het Cft toetst tevens of de begroting voldoet aan de criteria genoemd in het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES).

Conclusie

Het Cft constateert dat de ontwerpbegroting 2016 van het openbaar lichaam Bonaire behoedzaam is opgesteld en in voldoende mate aan de wettelijke criteria voldoet. Het Cft adviseert positief op de ingediende ontwerpbegroting 2016.

Toelichting

De begroting 2016 is de 2e begroting van Bonaire welke is opgesteld op basis van het directiemodel van het openbaar lichaam. Zodoende kent de begroting een bottom-up benadering. Bij de verschillende begrotingsfuncties is waar mogelijk een onderverdeling gemaakt naar de verschillende directies van het openbaar lichaam. Ook is in de begroting een overzicht van de gepresenteerde baten en lasten opgenomen waarin deze worden onderverdeeld naar de verschillende kostensoorten. De ontwerpbegroting is over het algemeen overzichtelijk en duidelijk opgesteld.

Bonaire presenteert in de ontwerpbegroting 2016 een totaal aan zowel baten en lasten van USD 46.540.202. Daardoor is er sprake van een sluitende begroting. Ten opzichte van de begroting 2015 neemt het begrotingstotaal af met circa USD 3,7 mln. Met name ten aanzien van het bestuursapparaat, maatschappelijk dienstverlening, milieu- en natuurbeheer en openbare hygiëne zijn de begrote lasten voor 2016 aanzienlijk lager dan in 2015. De afname aan de batenkant wordt grotendeels veroorzaakt door enerzijds het bijstellen van de verwachte opbrengsten uit de verkoop van activa en anderzijds door het niet meenemen van bijzondere uitkeringen waarover nog geen formele besluitvorming heeft plaatsgevonden.

In april 2015 heeft u de Kaderbrief begroting 2016 ontvangen (kenmerk: Cft 201500068). Hierin is voor Bonaire een begrotingskader voor 2016 aangegeven ten bedrage van USD 44.988.922. Het totaal van de ontwerpbegroting 2016 is USD 46.540.202 en komt daarmee USD 1.551.280 hoger uit dan het door het openbaar lichaam met het Cft overeengekomen begrotingskader. Op verzoek van het Cft heeft het openbaar lichaam een gedetailleerd overzicht aangeleverd waaruit duidelijk de oorzaak van de overschrijding van het begrotingskader blijkt. Dit heeft vooral te maken met het opnemen van bijzondere uitkeringen in de begroting welke nog niet bekend waren bij het opstellen van het begrotingskader. De toelichting die het openbaar lichaam heeft gegeven bij het overschrijden van het begrotingskader acht het Cft voldoende en het Cft maakt om die reden geen bezwaar tegen de overschrijding.

Ondanks de overschrijding van het begrotingskader zijn niet alle verwachte lasten volledig opgenomen in de begroting 2016. Het betreft met name de lasten voor onderhoud van overheidsgebouwen en infrastructuur. Het openbaar lichaam doet hiervoor een beroep op de gemaakte afspraken in het Bestuurlijk overleg van 22 april van 2010 met betrekking tot het Onderhoud van gebouwen en infrastructuur. Hierin is overeengekomen dat, naast de vrije uitkering, het Rijk jaarlijks een door het Rijk vast te stellen geldbedrag ter beschikking stelt aan Bonaire voor onderhoud van overheidsgebouwen (inclusief schoolgebouwen) en infrastructuur (zoals luchthaven, zeewegen, wegen).

Bonaire geeft aan, in afwachting van bovengenoemd nog vast te tellen bedrag, vooralsnog slechts voor noodreparaties onderhoudslasten te hebben begroot.

Op de kapitaaldienst is ook sprake van een sluitende begroting 2016. Afschrijvingslasten van circa USD 1,6 mln dekken zowel de aflossingen op de renteloze lening van OCW (USD 1,0 mln) en de tekortreeks (circa USD 0,2 mln) alsook de beoogde investeringen in automatisering van USD 0,2 mln. Daardoor resteert voor 2016 een positief saldo op de kapitaaldienst van circa USD 0,2 mln.

Indexering Vrije Uitkering

In de meerjarenraming 2017-2019 is uitgegaan van een indexering van de vrije uitkering ten bedrage van USD 4,9 mln. Dit bedrag is opgenomen als reservering voor de desbetreffende ramingsjaren maar is nog niet bestemd voor bepaalde lasten. Besluitvorming ten behoeve van deze forse indexering dient nog plaats te vinden. Aangezien het openbaar lichaam verwacht dat deze besluitvorming gedurende 2016 plaats zal gaan vinden gaat het Cft akkoord met het structureel opnemen van deze indexering van de vrije uitkering voor de jaren 2017-2019 met de kanttekening dat deze ramingen dienen te worden aangepast indien besluitvorming over de indexering wijzigt danwel uitblijft.

Personeel

Vanuit de staat van Salarissen en Sociale lasten is voor 2016 een minimale wijziging in de formatie en bezetting te zien. Voor een aantal vacante essentiële functies, waaronder directeur Bedrijfsvoering & Ondersteuning en afdelingshoofd Beheer Openbare Ruimte, zijn geen salariskosten begroot op een begrotingsfunctie zelf, maar zijn deze opgenomen in de stelpost Centrale Vacatureruimte. Vanuit de centrale vacatureruimte worden lopende het begrotingsjaar de personeelslasten van nieuwe functies gedekt.

De lasten met betrekking tot de inhuur van externen zijn tussen 2015 en 2016 afgenomen. Deze lasten dalen in 2016 met circa USD 1,0 mln naar USD 1,8 mln. Ook het aantal ingehuurde medewerkers neemt met 23 personen af.

Liquiditeit

Conform de gemaakte afspraken in het kader van de Financiële Afhandeling Overgangssituatie BES (FAO BES) dient het openbaar lichaam Bonaire een doelsaldo terug te betalen aan het ministerie van BZK van USD 944.965. Het doelsaldo was bedoeld om tijdelijke liquiditeitsschommelingen op te vangen. Het bedrag wordt in de periode 2014-2018 evenredig afgelost. In de tussentijd is er door Bonaire nog geen nieuwe buffer opgebouwd ter vervanging van het doelsaldo.

De ontwerpbegroting 2016 is sluitend met een neutraal saldo op de gewone dienst. De uitvoering van de gewone dienst zal daarom niet leiden tot additionele liquide middelen per jaareinde ten behoeve van het verbeteren van de liquiditeitspositie.

Voor begrotingsjaar 2016 wordt op de kapitaaldienst een overschot gepresenteerd van USD 0,2 mln. De beschikbare middelen op de kapitaaldienst, welke voortkomen uit afschrijvingslasten, zijn ruim voldoende om de beoogde investeringen in automatisering en de aflossingen aan BZK en OCW te dekken. Het overschot op de kapitaaldienst van circa USD 0,2 mln kan mogelijk worden ingezet worden ter verbetering van de liquiditeitspositie ultimo 2016. Indien het openbaar lichaam additionele investeringen wenst te doen in 2016 welke het huidige overschot op de kapitaaldienst overstijgen zullen hiervoor aanvullende liquide middelen voor gevonden moeten worden.

Collectieve sector

Het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland (CBS) heeft eind 2013 de collectieve sector voor Bonaire vastgesteld. Deze bestaat naast het openbaar lichaam zelf verder uit een tiental entiteiten, waarvan Bonaire aangeeft dat een deel van deze entiteiten niet meer operationeel is. Er is nog niet gestart met het liquideren van deze entiteiten. Blijkend uit de begroting 2016 zal dit ook in 2016 vooralsnog geen prioriteit krijgen. Aangezien de informatieverstrekking vanuit de entiteiten, ook voor wat betreft de tijdigheid van het indienen van de jaarrekeningen, te wensen overlaat dringt het Cft er bij u op aan om met de liquidatie van slapende entiteiten in 2016 een aanvang te maken. Op deze wijze kan de aandacht gecentraliseerd worden op de entiteiten welke nog actief zijn. Het Cft benadrukt met klem dat de jaarrekeningen 2015 van de collectieve sector entiteiten gedurende 2016 tijdig aan het Cft beschikbaar dienen te worden gesteld om de rentelastnorm van het openbaar lichaam vast te stellen.

Financieel beheer

In 2014 is gestart met de uitvoering van het "plan van aanpak financiële verbeterpunten OLB". De verbeterpunten m.b.t. het financieel beheer komen voornamelijk voort uit de managementletters van de accountant bij de jaarrekeningen. Deze verbeterpunten zijn gedurende 2015 geaggregeerd tot acht aandachtsgebieden. Met de eerste begrotingswijziging 2015 is USD 0,2 mln gereserveerd om per aandachtsgebied een externe partij in te schakelen om verbeterpunten op te pakken. Naast de verbeterpunten die extern worden belegd, zijn er in 2015 ook andere verbeteringen doorgevoerd waaronder op het gebied van belastingheffing (erfpacht, motorrijtuigenbelasting en havengelden) en heeft een uitbreiding van het financiële softwarepakket plaatsgevonden. Het Cft blijft graag structureel en up-to-date geïnformeerd over de voortgang in het financieel beheer.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

prof. dr. A.F.P. Bakker

Kenmerk
Cft 201500231
Blad
5/5

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:

De gedeputeerde van Financiën van het openbaar lichaam Bonaire
De voorzitter van de Eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
De griffier van de Eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
De eilandsecretaris van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire